

در رساله‌های مجاز امام صادق علیه السلام

المنطق

تمثيل

جلسه ۱۳۶

استاد فرخی

تعريف تمثيل:

اثبات حکم در یک جزئی، با استناد به ثبوت آن در یک جزئی دیگر که مشابه آن است،

مثال:

آبجو حرام است، چون مانند شراب است (جهت شباهت: مسکر بودن).

ارکان تمثيل:

۱. اصل: (شراب)

۲. فرع: (آبجو)

۳. جامع: (مسکر بودن)

۴. حکم: (حرمت)

ارزش علمی تمثيل:

تمثيل با همه ی سادگی و واضح بودنش تنها افاده ی احتمال می کند، و هر چه شباهت میان

اصل و فرع بیشتر باشد، این احتمال تقویت گشته و به یقین نزدیک تر می گردد.

اگر ثابت شود که جامع؛ علت تامه برای ثبوت حکم در مسائل شرعی است - (که فقط از کلمات

شارع ثابت می شود، مثلا اگر شارع با صراحت علت حکم را بیان کند) - فقها بدون هیچ اختلافی

با تمسک به آن، حکم را برای فرع نیز ثابت می کنند.

مثال:

امام علیه السلام فرموده اند: آب چاه واسع است و چیزی آن را نجس نمی کند، چون آب چاه

ماده (منبع) دارد.

امام صادق علیه السلام آنلان مدرسه

از این حکم استنباط می شود هر آبی که ماده دارد، مانند: آب حمام و آب لوله کشی، واسع است و چیزی آن را فاسد نمی کند.

تمثیلی که جامع در آن، علت تامه برای ثبوت حکم است، از نوع قیاس برهانی یقین آور است،

Imam Sadiq .tv زیرا جامع در آن، حد وسط است و فرع حد اصغر، و حکم حد اکبر می باشد، مانند: Imam Sadiq .tv

۱. آب حمام دارای ماده (مبوع) است.

۲. هر آبی که دارای ماده است، واسع است و چیزی آن را فاسد ی کند. (این قضیه از تعلیلی

که در حدیث آمده بدست می آید).

۳. بنابراین: آب حمام واسع است و چیزی آن را فاسد نمی کند.

Imam Sadiq .tv

Imam Sadiq .tv

Imam Sadiq .tv

Imam Sadiq .tv

Imam Sadiq .tv

Imam Sadiq .tv